

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre	2 kor.
Fél évre	4 "
Egész évre	8 "
Egyes szám ára	20 fill.

Felelős szerkesztő:
ZÁDORV KÁROLY.
Lap kiadó tulajdonos:
FIGULI ANTAL.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a ... Kiadóhivatalhoz küldendők. ...
Hirdetések, valamint nyilvtéri közlemények árszabály ... szerint számíttatnak. ...

Petrozsény missziója.

Kongresszust tartottak a székes-fővárosban Magyarország városainak képviselői az elmúlt héten s tanácskozásuk tárgyát a városok fejlődése biztosításának kérdése képezte, kifejezésre jutatva azt a köztudott tény, hogy a népek szociális életének átalakulásával, a gazdasági és kulturális igényeknek fokozásával, az államcélok elérésére szolgáló munka mindig nagyobb és nagyobb arányokban hárul a városokra.

A városok reprezentánsai — természetesen — a városok feladatait s érdekeit tüntették fel, holott igen sok község az államcélok érdekében éppen olyan, vagy még jelentősebb funkciót teljesít. Ilyen község Petrozsény, mely nem bír ugyan a törvényben megszabott városi szervezettel, de mint autonom nagyközség, mint népes nagy forgalmu gócpont, hasznosan előmozdítja a városok kongresszusán hangoztatott állami közcelokat s így joggal igényt tarthat arra a figyelembevételre, amelyet a városok igényelnek, annál is inkább, mert a község rohamos és természetes fejlődésének követelményei elől nem térhet ki s szükségképpen tágitania kell azt a keretet, melyben adminisztrációs és kulturális feladatait teljesíti. Nem nagyraívágás, vagy elbizakodottság tehát, ha Petrozsényt már most a városok sorába tartozónak tekintjük s működését eként mérlegeljük állami szempontokból.

Az állam egy élő, fejlődő organizmus, a legfőkételesebb társadalmi alakulat, amely szerves összetételében szolgálja az államcél: az ott lakó nép mindirányu fejlődésének, előhaladásának és boldogulásának előmozdítását. Minden organikus alkotásnál az organizmus egyes szervei az egész fejlődésének érdekében, maguk is a fejlődés törvényei aláesnek. Azok a szervek pedig, amelyek, bár az organizmus egészséges fejlődése szempontjából ápolásra szorulnának, de ez a gondozás elmulasztatik, lassanként éppen úgy visszafejlődnek, elsenyvednek, leszáradnak, mint amazok, amelyekre e cél előmozdítására szükség nincs.

Aki tehát az állam erősödését, felvirágoztatását hatékonyan előmozdítani kívánja, az szorgos gonddal kell, hogy vigyázzon arra is, hogy az ezen célt szolgáló szervek ápolatassanak és gondoztassanak.

És ebben a tekintetben — sajnos — igen sok mulasztásra rá lehet mutatni.

Egy virágzó városban nemcsak saját lakói találják meg jólétüket, előhaladásukat, gazdasági boldogulásukat, kulturális igényeiknek kielégítését, de az egész vidék lakosságának hasonló szempontokból egy város javára szolgál.

És ezt teljes jóhiszeműséggel, és az igazságnak megfelelően el lehet mondani Petrozsényről.

Mig egyfelől ujerő a terményeknek könnyebb és jobb áron való értékesítésére, vagy azok

közvetítésére, a környék a városban — tehát Petrozsényben is — piacot talál, addig másfelől a kereseti ágak sokfélesége és különbözősége folytán munkaalkalmat nyújt a vidéki lakosságnak egész éven át.

Innen van az, hogy virágzó városok körül a vidék lakói is számban és vagyonban gyarapodnak. De a városok fellendítése mellett szóló különféle nagy szempontok mellett hazánkban, különösen és talán első sorban fontos az a kulturális hivatás, mely nemzeti szempontból a városok feladatát képezi.

Petrozsényben eddig is igen hatékony eredményeket tapasztalhatunk e téren. Elvitázhatatlan tény ugyanis, hogy itt a kulturális fejlődés különösen a magyarosodás sokkal hatalmasabb lépésekben halad elő, mint a falvakban.

A vidéki népesség sokkal konzervatívabb ebben a tekintetben is, mint a városi. Ha az óvodákban és iskolákban meg is tanulják az idegen ajkuak a magyar nyelvet, otthon, a családi körben anyanyelvüket használják s igen gyakran még férfikoruk elérte előtt elfeledik a magyart. Ellenben a városi élet mozgalmassabb volta, a magyar kulturintézmények közvetlen hatása s a fejlettebb társadalmi rétegek magyarsága állandóbb és hatékonyabb befolyást gyakorol a városi lakosokra, sőt ez a hatás észlelhető a vidék lakosainál is, annál nagyobb mértékben, minél közelebb laknak a városhoz, s minél gyakrabban érintkeznek annak lakóival.

„PETROZSÉNY és VIDÉKE” TÁRCÁJA.

Tulvilági ábránd.

— Irta: SZÁVAY GYULA. —

Szeretném hinni, hogy van más világ is,
S ott folytatódik mindaz, ami itt
Foglalkoztatja fejlődő nemzedékek
Érzéseit és gondolatait.

Hogy ami eszmét lenn szenvedve, küzdve
Termel magának az emberiség,
Azt befogadja kék szárnya alá és
Tovább folytatva élteti az ég.

Itt lenn a földön komor dac sötétlik,
A munkát végzők millióinál,
A kazán bög és nem táplálja senki.
A kalász érett és a munka áll.

Szeretném, ha úgy aggastyán koromban,
Mikor bejártam jól e földi tájt,
Ha akkor törne ki a másvilágon
Egy kitarító, nagy aratási sztrájk.

S év, év után csak jönne, menne szépen
Lapulva én nyugodnám, mint a tó,
S ne adj Isten, hogy a halál kaszája
Aratásra meg lenne kapható.

SZAKITÁS.

— Irta: FARAGÓ JENŐ. —

A férfi: Tehát nem szeretsz?

A leány: Nem.

A férfi: Nem is szeretted soha?

A leány: Sohasem.

A férfi: Csak bolondítottál?

A leány: Ugy van.

A férfi: Hazugság volt a szavad, a csókod, az ölelésed?

A leány: Hazugság volt minden.

A férfi: Akkor hát megyek ... (Az ajtó felé megy).

A leány: Menj.

A férfi: (Megáll a küszöbön) ... Isten veled.

A leány: Isten veled.

A férfi: (Vissza jön). És nincs egy marasztaló szavad?

A leány: Nincs.

A férfi: És nincs egy bucsucsókod?

A leány: Nincs.

A férfi: Szóval: igazán akarod, hogy elmenjek?

A leány: Aztk akarom.

A férfi: És ne jöjje vissza soha többé.

A leány: Soha.

A férfi: Akkor hát elmegyek. (Megint az ajtó felé indul).

A leány: Menj.

A férfi: (Megint vissza jön). Pedig én nagyon szeretlek.

A leány: Tudom.

A férfi: Még most is szeretlek.

A leány: Lehet.

A férfi: És szeretni foglak, amíg élek. Amíg a szívem dobog, amíg e földi téreken járok.

A leány: Jól teszed.

A férfi: No ugy-e, hogy jól teszem. Akkor hát jól esik az neked és ha jól esik, miért ne maradjunk együtt tovább?

A leány: Mert nem akarom.

A férfi: Nem akarod?

A leány: Nem.

A férfi: Akkor hát elmegyek. (Az ajtó felé megy).

A leány: Menj.

A férfi: (Mégis vissza jön). Hát a szerelmemért ez a hála, te csalfa.

A leány: Ne citáld a «Paraszt becsület»-ből.

A férfi: Hát miből.

A leány: Semmiből.

A férfi: Jó, nem citálok. Látom, hogy terhedre vagyok! Ugy-e?

A leány: Igen, terhemre vagy.

A férfi: Dehát miért?

A leány: Azért.

A férfi: Ez nem felelet, Mond meg miért vagyok a terhedre? Utálsz? Gyűlölsz?

A leány: Igen.

A férfi: Akkor hát elmegyek. (Ugy tesz, mintha véggképpen távoznék).

A leány: Menj.

A férfi: Isten veled.

A leány: Isten veled.

Igen sok különböző ok járul hozzá és hat oda, hogy vidéki városaink fejlődése nem halad abban az irányban, amint az állami és nemzeti szempontokból feltétlenül óhajtott volna. Ezek egyike az az anyagi teher, amely a városokra s így Petrozsényre is hárul.

Állami életünk mai szervezetében igen sok oly teher nehezedik a városokra és így azok lakosaira, melyeket tisztán áthárított állami funkciók fenntartásáért és elvégzéseért viselnek.

Tanügy, árvaügy, közegészségügy, adóbeszedés, anyakönyvvezetés, katonaiügy, rendfenntartás stb. végeredményben mind állami feladatot képeznek, s ezeknek költségeit részben, vagy egészben a városok viselik.

Ezért aztán igen sok városban a községi pótdadó eléri, sőt sokszor meg is haladja az államiadó összegét. Ha ehhez számítjuk még a különböző címeken szedett mellékjárulékokat s a társadalmi kötelezettségek révén a polgárok vállaira nehezendő egyéb terheket, lehetetlen el nem ismerni annak szükségét, hogy a városok terhein könnyíteni kell.

Külföldi államok is kerestek és találtak módokat arra, hogy a városok nehéz anyagi helyzetén segítsenek s hazánkban is fogyasztási-adók, vagy hozadékiadók átengedésével, vagy az állami funkciók elvégzése költségeinek megtérítésével kell sietni a városok segítségére.

Ugy a kormány, mint a parlament ismeri a városok, az ilyen kulturális központok nehéz anyagi helyzetét s a közel jövő szorgos feladata lesz az orvoslás legcélravezetőbb módjának létesítése.

Ha amellet a városok is nagy és nemes feladataik érzetében szűkeklésük nélkül komoly munkával törekszenek, elsősorban saját érdekükben a haladás összes feltételeinek megvalósítására, bizonyára nem fog elmaradni a kívánt eredmény, mely hatalmas vidéki emporiumok létesülésében és felvirágzásában fog nyilvánulni.

Petrozsény a saját erejéből fejlődött országos jelentőségű vidéki központtá s a négyszáz-ezer nyi lelket számláló Hunyadvármegye legnépesebb községévé és a városok feladataként fentebb vázolt közeleti funkciót nem kicsinyelhető eredménnyel teljesítette. A közeljövőben

pedig magyar nemzeti, kulturális és közgazdasági szempontokból még messzebbmenő, hasonló irányú misszió vár rá. Az a nagyarányú akció, amelyet az állam bányáinak üzembe vételével már megkezdett s országos érdekből biztosított, továbbá az a közhasznú munka, amelyet a Salgótarjáni Kőszénbánya Részv.-Társulat kőszénbányüzemének fokozása szempontjából itt immár fogantatott Petrozsényre előre látható rohamos fejlődése arányában olyan feladatokat hárít, amelyeknek teljesítése végett a községi szervezet keretét megfelelőleg szélesítenie kell, aminek költségeit a saját erejéből nem viselheti s így arra az állami támogatásra, amelyet a városok kongresszusa a városok részére mulhatlanul szükségesnek tart, az igen sok városnál államérdekből fontosabb missziót teljesítő Petrozsény elvitázhatatlanul utalva van.

Városok kongresszusa.

Vezetőcikkünkben főbbvonásaiban rámutattunk azokra az indokokra, amelyek a vidéki központok fejlesztése érdekében a városok kongresszusán hansúlyozva lettek.

Ez a kongresszus foglalkozott a kormány adóreform-javaslatával s az alábbi határozati javaslatot fogadta el:

1. a 600 koronában megállapított adómentes létminimum túl alacsony, különben is helytelen annak egyetemes megállapítása, mely mellőzi a helyi viszonyoknak megfelelő különböző fokozatokat és így a városi lakosság szempontjából annak gyakorlati alkalmazhatósága teljesen kizártnak mutatkozik.

2. A javaslat az együttes adózás elvét túlzásba viszi, midőn a megadóztatás alkalmazását nem szorítja a házastársakra. Ezáltal indokolatlan terhet ró éppen a szegényebb munkálkodó osztályokra.

3. A jövedelemadó fokozatainak a megállapítása helytelen, amennyiben az adótelek az alsó- és középfokozatokban, rohamosan emelkednek, aminek következtében a jövedelemadó mindenkor jóval felette áll az osztírák jövedelemadónak, holott a hazai jövedelemadóterhet az osztírák edőterhet versenyképességünk megővése céljából már csak azért sem haladhatja meg, mert az osztírák hozadéki adók is különösen az osztírák kereseti adó terhe amúgy is csekélyebb a reform által tervezettnél.

4. A javaslatnak a bevallásra, adókimutatás és jogorvoslati eljárás egész menetére, különösen az adózók könyveinek megvizsgálására, a tanukra a szakértőkre vonatkozó szabályai az adózó közönség indokolatlan zaklatását foglalják magukban.

5. A javaslat a humánus és szociális szempontokkal ellentétben, mereven elzárkózik attól, hogy a családi körülmények és rendkívüli csapások az adózásnál kellő figyelemben részesüljenek.

6. A jövedelemadó kontingentálása teljesen ellenkezik annak természetével és csakis a kincstár érdekeit védi. Nem gondoskodik arról, hogy az esetben, ha az adó eredménye a főösszeget meghaladja, a többlet az adóterhet megfelelő leszállításra fordítsák. Másfelől a kontingens tulmagas és a pótkivetés minden valószínűség szerint be fog következni, ami a jövedelemadó különben is magas terhet még tetemesen fokozza.

A földadó tervezett reformja céljának meg nem felel, mert nem gondoskodik a téves osztályozás, valamint a jövedelmi fokozatok tekintetében fennálló aránytalanságok kötelező és hivatalból való megszüntetéséről, az adó kulcsát más foglalkozási körök rovására indokolatlanul leszállítja és noha a jövedelemadót annak természetével ellentétben kontingentálja, a földadó minimális főösszegét nem állapítja meg.

A házadó körében a házosszályadónak éppen legalsóbb osztályai emelkednének és a házadó körzetek veszedelmes expedienének alkalmazása, egyfelől mesterségesen kiterjeszti a házberadó alkalmazását, másfelől lehetővé teszi azt, hogy a megadózás tekintetében egy és ugyanazon község területén nagy egyetlenségek álljanak elő.

A házberadó kulcsa továbbra is tulmagas marad, ami fokozza a lakásdrágaságot és kizárja annak a lehetőségét, hogy a községek a házak jövedelmét saját háztartásaik céljára a szükséges mérvben igénybe vehessék.

A városok erőteljesebb fejlődése érdekében elhagyandó azon megkülönböztetés, mely az ideiglenes adómentesség tartama tekintetében a még beépítetlen helyeken és a lebontott épület helyén emelt épületek között tervezetlik.

Az általános kereseti adó terhe, tekintettel arra, hogy ezen adónem a javaslat szerint a jövedelem kötelező bevallására és megállapítására van alapítva, tulmagas, ezen adó 5 százalékos kulcsa veszélyezteteti kereskedelmünk és iparunk produktivitását és versenyképességét, az értelmiségre kirótt 4 százalékos adókulcs pedig ezen foglalkozásokkal arányban nem álló terhet képvisel.

De ezenfelül:

1. Indokolatlan és igazságtalan teherföltelet jelent a kereskedelem és ipar szempontjából az, hogy a kereseti, valamint a jövedelemadó kivetése mindenkor az előző év tiszta nyeresége alapján történik és a korábbi évekből eredő veszteség levonása nincs megengedve.

2. A minimális tételek intézménye ezen adónem keretében fenn nem tartható és azoknak a mai állapottal szemben bármilyen emelése indokolatlan.

3. A jövedelemadó kivetésére alakított bizottságok, amelyekben a kereseti adó alá tartozó adózók csak cse-

A férfi: (Vissza jön). Csak azt akartam még mondani, hogy megérem még azt az időt, sirva mész el házam előtt.

A leány: Hát megéred?

A férfi: Sirtam eleget utánad...

A leány: Csak nem akarod előadni a 101 magyar dalt?

A férfi: Miért is szeretlek oly nagyon tégedet?

A leány: Nem tudom. De azt tudom, hogy kezdel nagyon unalmas lenni. Meg mondtam, hogy vége mindennek; hát ne kezd el mindig elülről a dolgot.

A férfi: Ne szólj egy szót se többé?

A leány: Egy szót se.

A férfi: Akkor hát megyek. (Az ajtóhoz megy a kilincset is megfogja, sőt a kalapját is felteszi).

A leány: Menj.

A férfi: (Lassan visszajön). De, ha egyszer megbánnád a dolgot, hát csak üzenj értem. Én várnifogom az üzenetedet.

A leány: Jó.

A férfi: Ha holnap üzensz, éppen úgy megtalálsz, mint ha egy hét múlva, egy hónap múlva, egy év múlva üzennél!

A leány: És két év múlva?

A férfi: Akkor is mindig. Mindörökké.

A leány: Amen.

A férfi: Gunyolódol.

A leány: Nem.

A férfi: De kicsufolsz.

A leány: Dehogy.

A férfi: Magadban kinevelsz, kikacagsz.

A leány: Ah!

A férfi: Jól tudom, hogy sohajtozó, nyögdécselő férfi neveléses.

A leány: Nem igaz.

A férfi: Pedig én nem csak sohajtoztam, nyögdécseltem: hanem sirtam is utánad... Sőt: sirtam előttem.

A leány: Nem sirtál. Csak könnyeztél.

A férfi: Nem sirtam? Hiszen most is sírok.

A leány: Ne!... Ne!...

A férfi: Sirtam a boldogságomat. Sirtam a hitemet! Sirtam az elmúlt szép napokat!

A leány: Ne!... Ne!...

A férfi: De én sírok!

A leány: Ne sírj! Nem akarom, hogy sírj!

A férfi: (Most már zokog).

A leány: Ne sírj! Nem tudom hallgatni.

A férfi: De sírok!

A leány: Ne sírj, ne sírj! Meghasad a szíved, ha síró embert látok. (Már ő is szepeg).

A férfi: (Egyre jobban zokog).

A leány: Ne sírj; ne sírj!... Ha egy kicsit szeretsz, nem sírsz.

A férfi: (Most már úgy zokog, szinte csuklik bele).

A leány: Ne sírj!... No ne sírj!... Hát nem szeretsz?

A férfi: Nem.

A leány: Nem is szeretted soha?

A férfi: Sehasem.

A leány: Csak bolondítottál.

A férfi: Ugy van.

A leány: Hazugság volt a szavad, a csókok, az ölelésed?

A férfi: Hazugság volt.

A leány: Akkor hát vége mindennek.

A férfi: Vége.

A leány: Pedig én nagyon szerettelek.

A férfi: Tudom.

A leány: Még most is szeretlek.

A férfi: Lehet.

A leány: És szeretni foglak, amíg élek, amíg szívem dobog, a míg a földi téreken járok.

A férfi: Jól teszed.

A leány: No ugye, hogy jól teszem? Akkor hát jól esik ez neked és ha jól esik, miért ne maradjunk együtt tovább?

A férfi: Mert nem akarom.

A leány: Nem akarod?

A férfi: Nem.

A leány: Akkor hát vége mindennek?

A férfi: Vége.

A leány: Dehát miért?

A férfi: Azért?

A leány: Ez nem felelet. Mond meg miért.

Gyűlölsz?

A férfi: Igen.

A leány: Akkor hát vége mindennek?

A férfi: Vége.

A leány: Csak azt akarom mondani, hogy megérem még azt az időt, sirva mész el házam előtt. (Sirva fakad).

A férfi: Megéred... Megéred!... Csak ne sírj.

A leány: De sírok.

A férfi: Ne!... Ne!... Nem tudom nézni, nem tudom hallgatni, ha valaki sír.

A leány: (Felzokog): Hát fordulj el.

A férfi: Ne sírj már no!... Ne sírj. Hisz szeretlek!... Ne sírj, ha egy kicsit szeretsz!...

A leány: Már nem sírok!...

A férfi: (Egy félóra múltán elmegy és a lépcsőn egy monológizál): Nem tudom elhagyni; nagyon szeret!... Tyűh, de elmúlt az idő. Már hét óra és hátraadtam randevut a — kicsikének! (Elsiet).

A leány: (amikor egyedül maradt). Nem tudom kiadni az utját; nagyon szeret!... Mit szól majd az öregem, ha megtudja, hogy nem szakítottunk?...

kély mértékben vannak képviselve, nem bízhatók meg a kereseti adó kivetésével és arra csak oly külön bizottságok lehetnek hivatva, amelyekben a tagok többsége a kereseti adó alá tartozó adóalanyok, elsősorban tehát a kereskedelem és ipar köréből vétetik.

4. A kereseti adó főösszegének megállapítása még az átmenet 3 évére sem helyesímelhető és különösen nem annak 28 millió koronában történt megállapítása.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójának a jövedelemadó alkalmazása útján történt emelése teljesen indokolatlan és ezen vállalatok mai (13 százalékos kulesu) adója a felső határa azon adóterheknek, amelyet a vállalkozás a gazdasági élet lényeges kára nélkül még elviselni képes.

Az adóalap megállapítására vonatkozó szabályok nincsenek kellő tekintettel a vállalatok valóságos üzleti eredményére és így különösen helytelenítendő, hogy a javaslat az adót az előző üzleti év eredménye alapján állapítja meg, a korábbi évekből eredő veszteségek levonását pedig kizárja.

Az adó kivetésére, a 25 százalékos adópótlék előírására és a pénzügyi hatóság eljárására vonatkozó szabályok e vállalatok kereseti adója körében is merőben indokolatlanok.

KÜLÖNFÉLÉK:

— **Legszebb kitüntetés** a gyermekek elismerésének, haláljának önkéntes megnyilatkozása tanítójuk, oktatójuk iránt. Koffron Ilona petrilla-csimpai áll. tanítónőt folyó hó 25-én (születés napja alkalmával) meglepetés érte. Mikor ugyanis reggel iskolájába lépett, a tanteremben tanítványai ünnepi ruhában voltak felöltözve s nagyszámú szülő is várta őt ott. Imádság után egy gyermek alkalmi költeményének elmondása után egy remek csokrot nyújtott neki. Ezután a növendékek szülei közül az egyik, miután megköszönte valamennyi nevében a gyermekekkel való bánásmódot és tanulási eredményt és egy értékes, remek arany-nyakláncot és aranygyűrűt adott át neki. A tanítónő alig egy éve működik Csimpán s csak példás magaviselete és szorgalma s úgy a szülők, mint a tanhatóság részéről elismeréssel mélytányolt sikeres működése által vívta ki magának ezen közszereket.

— **Március 15.** A bányaaftishti olvasókör, a társulati zenekar közreműködésével saját helyiségében március 15-én társasvacsorával egybekötött hazafias ünnepélyt rendez, melyre előre is felhívja a hazafias polgárság figyelmét — az elnökség.

— **Asztaltársaság** alakítása céljából ma, vasárnap délután 1/2 3 órakor az „Emke” vendéglő külön termében érkezett lesz. Az asztaltársaság célja, segélyre szorult, munkaképtelen iparosok, ezek özvegyei s árváinak segélyezés s a pihenésre, szorakozásra használható időt társadalmi érintkezésre felhasználva, különösen a kisiparosok szolidaritásának létrehozása s megszilárdítása által az iparosok érdekeinek előmozdítása.

A cél nemes és hasznos, melynek támogatására és az alakuló összejövetelen leendő szíves megjelenésre Petrozsény polgárságát tisztelettel felkéri a kezdeményezők.

— **Sorozás.** Tavasszal besorozzák és összeelviszik a legények elejét. Aki katonának be nem válik, nem igen szokott ezzel a szerencsével dicsekedni, azt bizony a lányok is „mértéken alóli”-nak tartják. Aztán meg az a 2—3 esztendő nem a világ. És pontosságot, rendet, meg fegyelmet tanul az uniformisba bújított fiatal ember. Vármegyénkben már meg van állapítva az idejüncözés ideje. Két bizottság működik és pedig: az I-ső mozgó sorozó-bizottság a hátszegi sorozójárásban márc. 12, 13, 14 és 16-án, polgári orvos dr. Gönczey Gerő jár. orvos, hadköteles 826 idegen 15; Hátszeg városban márc. 17. polgári orvos dr. Székely Dező városi orvos, hadköteles 45 idegen 7; puji járásban márc. 18, 19. polgári orvos dr. Jäger Ferencz jár. orv., hadköteles 409, idegen 10; petrozsényi járásban márc. 21, 23, 24. 26. polgári orvos dr. Schulek Jenő jár. orvos, t. megyei főorvos, hadköteles: 532, idegen 150; vajdahunyadi járásban márc. 28, 30. polgári orvos dr. Dragits Gusztáv járás orvos, hadköteles 400, idegen —; Vajdahunyad városban márc. 31. polgári orvos dr. Kóváry Ernő városi orvos, hadköteles 76, idegen 5; dévai járásban április 2, 3, 4, 6, 7. polgári orvos dr. Mailand Henrik jár. orvos, hadköteles 874, idegen 3; Déva városban április 8. polgári orvos dr. Balogh Pál várm. főorvos, hadköteles 100, idegen 35; marosillyei járásban április 10, 13, 14, 15,

16. polgári orvos dr. Schillinger Károly járás orvos, hadköteles 950, idegen 20; brádi járásban április 18, 21, 22, 23. polgári orvos Körmenyi Gyula járás orvos, hadköteles 753, idegen 25; körösbányai járásban április 25, 28, 29. polgári orvos dr. Lendvai Márk járás orvos, hadköteles 548, idegen 10; a II-ik mozgó sorozó-bizottság az algyógyi járásban április 13, 14, 15. polgári orvos dr. Karácsonyi Miklós járás orvos, hadköteles 510, idegen 5; Szászváros városban április 18-án, polgári orvos dr. Markovinovich Viktor városi orvos, hadköteles 206, idegen 15; szászvárosi járásban április 21, 22, 23. polgári orvos dr. Tóth Sándor járás orvos, hadköteles 624, idegen 7. A sorozó-bizottságok előtt az I. II. és III. korosztály, vagyis az 1887. 1886. és 1885. évben született ifjak kötelesek a kitűzött időben pontosan előállni.

— **Vármegyénk hölgyei és Rákóczi lovaszobor.** Hogy minden ügy jó kezekben van, ha a magyar hölgyek vették kezükbe, — fényesen igazolódik most újra. Csak a napokban tettük közzé lapunkban a Rákóczi-szobor-bizottság felhívását vármegyénk hölgyeihez, melyben felkértük, hogy a nagy Rákóczi szobrára terjesszék a hazafias célú egy koronás sorsjegyeket. Örömmel írjuk, hogy felhívásunk az egész megyében élénk viszhangot keltett. Vármegyénk hölgyei vetélkedve hozzák meg a hazafias áldozatot és a nagy Rákóczi lovasszobrára nagyszámmal rendelik s adják el a sorsjegyeket. Ezt a hazafias buzgalmat az Andrássy Gyula gróf belügyminiszter védnökségével működő szoborbizottság meg akarja halálni s mindazon hölgyeinknek, akik legalább 100 drb. 1 koronás sorsjegyet elhelyeznek, a daliás magyar fejedelemnek, Rákóczinak plakettjét ingyen küldi meg. A dombormű gyönyörű díszes lesz a szobának s kedves emléke a hazafias szép buzgalomnak. A Rákóczi daliás alakját feltüntető dombormű 67 cm. magas 53 cm. széles. Örölni fogunk, ha minél több hajlék ékeskedik vele, mert ez csak hazafiasságunkat bizonyítja. A sorsjegyek március 15-éig a bizottságnál Budapest, IX., Boráros-tér 2 szám alatti kaphatók.

— **Helyre igazítás.** Mult ssámunkban megemlékeztünk a vulkáni bíróválasztásról, melynek kapcsán azt írtuk, hogy második bírónak Miklós Antalt választották meg. Ezt olyanképpen igazítjuk helyre, hogy második bíró a mult ciklus első bírója lett.

— **Salgótarjáni Köszénbánya Részvénytársulat** folyó hó 25-én délelőtt 10 órakor tartotta meg Chorin Ferencz dr. főrendiházi tag elnöklésével XL. évi rendes közgyűlést, amelyen 43.932 részvény képviselőtében 99 részvényes jelent meg. Az elnök megleg szavakban róttá le a társulat kegyeletének adóját Kohner Zsigmond igazgatósági tag emléke iránt. Az igazgatóság évi jelentésének egyhangy elfogadása után a felügyelő-bizottság jelentését is tudomásul vették. A közgyűlés ezek értelmében elhatározza, hogy a mult évi 4.094.996 korona összhozadékból az értékesítkenési tartalékalap javára 250.000 korona és az igazgatóság s a tisztviselők jutalékára 349.499 korona fordítsassék, a fennmaradó 2.895.497 korona összegből, mely az 1906-iki 348.996 korona áthozattal együtt 3 millió 244.493 koronát tesz ki, részvényenkint 32 korona, összesen 2.880.000 korona osztalék fizetessék s a fennmaradó 364.493 korona az 1908. évi számlára irassék elő. Az osztalékot pedig az 56 számú szelvény bevonása ellenében március 2-ától kezdve fizetik ki. Bauer Antal részvényes köszönetet mondott az igazgatóságnak, amely a mult év viszontagságos közgazdasági állapota mellett is fáradszaktalan buzgalommal eredményesen munkálkodott. A siker elsősorban a társulat elnökének, Chorin Ferencznek köszönhető, de elismerés illeti az egész igazgatóságot, valamint a serény tisztikart is. Chorin Ferencz dr. elnök az igazgatóság és a tisztviselők nevében halálán köszönte meg a közgyűlés bizalmának kifejezését, amely nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy a társulat vezetői a nehéz időben is meg tudták tartani a társulat pozícióját. A közgyűlés végül az igazgatóság tagjaivá Burchard-Béla váry Konrádot, Chorin Ferencz dr. ifj. Chorin Ferencz drt, Frischmann J. F.-t, Láncezy Leót, Reimann Lázárt, Reiner Ede drt, és Reinhoffert Lajost újból megválasztotta, az elhunyt Kohner Zsigmond helyét pedig Leipziger Vil-mossal töltötte be.

— **Havazás.** Annyi hó, mint ebben az esztendőben, emberemlékezet óta aligha ha esett a Zsilvölgyben. Hetek óta éjjel-nappal árasztja a homályos, szürke egyboltozat a hópelyhet, mely téli mezbe öltözteti a vidé-

ket. Párhétig volt jó szánut is, de az eső és enyhelegáramlat elrontotta s azóta a hórétég nem tud megvas-tagodni, elmosza az eső, vagy elolvad. És ez szerencse, mert ha annyi hó hirtelen olvadna, az áradás sok kárt tehetne. Így azonban a föld kergét mélyen átáztatja, termékenyíti és arra is módot nyújt, hogy bokáig erő sárban, locs-pocsban evickéljünk, mert bizony a háztulajdonosok nagyrésze nem nagy lelkiismeretességgel takarította a házaelőtti járdáról a havat. Pedig szabályrendelet szerint ez mindegyiknek kötelessége volna.

— **Köszönetnyilvánítás.** Szép tanujelét adta a napokban a hitbuzgó áldozatkészségnek, s követendő példát állított, sok — a hitvallásos életet nélkülöző munkástársának Sebesán József vulkáni bányász, ki a Vulkánban építendő róm. kath. templom céljára 50 azaz ötven koronát adományozott. A nemeslelkű jótékonságért mély hálával adózik a vulkáni róm. kath. egyház-község. Örömmel, háláérzéssel nyugtazza továbbá az egyházközség ama 20 koronát, mit egy vulkáni urhölgy, ki névtelen óhajtt maradni adományozott templomepítési célra. Vulkán, 1908. febr. 23. Bács Albert főaknász, róm. kath. egyházgondnok.

— **Vasuton érkezett áruk** elszállítására nézve a kereskedelemügyi m. kir. miniszter 100.655—1907. számú rendeletével kivételesen megengedte, hogy a petrozsényi állomáson kirakott áruk vasárnapokon is az egész napon át elfuvarozhatók, illetve az elfuvarozással járó munkálatok minden korlátozás nélkül végezhetők legyenek.

— **Elveteműtségből, vagy duhajkodásból** már többször megtámadtak minden ok nélkül Petrozsényben (és a Zsilvölgy többi községeiben is) békés járókölöket a legnagyobb forgalmu utcákon s közhelyeken. Garázdálkodnak és mások testiépségét, sőt életét is veszélyeztetik meggondolatlan nyegleségből. Akik éppen utjukba akadnak megütik, megszurják s gyáván elmene-külnek. Kedden este is valami elvetemült lézengők ilyen merényletet követtek el. Bogdán Sándor békés petrozsényi polgár a nyolc óras vonattal érkezett Piski felől. Betéri egy pohár sörre az állomás átellenében lévő Grausamm-féle vendéglőbe. Midőn onnan kilépett, — többen álltak és jártak az ajtó előtt — s valaki kemény tárggyal úgy fejbe ütötte, hogy megtántorodott, majd forgópisztollyal az elfutott merénylet után lőtt, de az — ugylászik sértetlenül — elmenekült. Az ügyeletes rendőr az állomástól nyomban ott termett, de a tettett nem sikerült kézre keríteni. Ha sértettet az ütés halántékon éri, az életét oltja ki. És az ilyen galádságokat lehetetlen megakadályozni, még ha minden ember mellett csendőr, vagy rendőr állna is. Ez az erkölcsök veszedelmes elajulása, mit csak az által lehetne orvosolni, ha a kipuhatolt tettes példásan meglebbe büntetve. Enyhe büntetés az ilyen romlott lelkeket el nem rettentí hasonló gonosz cselekedetektől.

— **A bányaaftishti olvasókör** f. hó 23-án tartotta évi rendes közgyűlést az altisztí kaszinóban. A gyűlés lefolyása a következő volt: Henrich Viktor bányagondnok, mint elnök megnyitja a közgyűlést délután 3 órakor. Titkár felolvassa a mult ülés jegyzőkönyvét, elfogadás után hítesli. Pénztárnok előterjeszti a mult évi számadásait, a mi előzőleg az ellenőrök által megvizsgálva teljesen rendben találtatott. Bevélet volt: 2649 kor. 05 fill. Kiadás: 2475 kor. 79 fill. Egyenleg áthozat 173 kor. 26 fill. Van jelenleg 70 tag. Pénztáros jelentése egyhangulag elfogadva. Elnök, miután megköszöni a tisztikar szíves támogatását, bejelenti a tisztikar lemondását. A közgyűlés elismeréssel adózik a tisztikar működéséért, a felmentvényt megadja. Volt elnök Véber Antal tagot kéri fel korelnökül, ki az elnöki széket elfoglalja. Megejítetvén a szavazás, megválasztattak: Elnöknek újból és egyhangulag Henrich Viktor bányagondnok. Alelnöknek: Marossy Vince. Titkárnak: Deszberg Antal. Jegyzőnek: Csépi Sándor. Pénztárnoknak: Neurohr Máttyás. Gazdának: Ott Máttyás. Könyvtárosoknak: Weber Antal és Kendrey Pál. Választmányi tagokul: Angyel Antal, Bránszky János, Thierjung Miklós, Sandner János, Meskó Antal, Vodiccka Venczel, Szabadhiel Ferencz és Pán János. Póttagokul: Oppert Sándor, Hög Károly, Weisz Frigyes és Kretschmajer József. Felügyelő-bizottság: Jassek Ferencz, Tóbiás Márton, Zaharanszki Jakab és Eisler Albert. Póttagokul: Régeni József, Buda Zsombor. Több tárgy nem lévén elnök a gyűlést bezárta.

— **Az államvasutak szénszükséglete.** Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter felhívást intézett a hazai szénbánya vállalatokhoz az iránt, hogy a Máv. még hiányzó szénszükségletét tudnák-e pótolni s

a már lekötött szénmennyiségen felül még mennyi szén hajlandók ebben az évben szállítani a Máv. részére. Az illetők tárgyalták a kereskedelmi miniszter leiratát s értesülésünk szerint a bányavállalatok válasza az lesz, hogy erre az évre nem tudnak több szén adni a Máv.-nak, ellenben a jövő évre, ha a termésvizonyok megengedik a szerződésben kötelezett mennyiségen felül valamennyit szállíthatnak. Ez a határozat nem lep meg bennünket, de azt hiszük, hogy a kereskedelmi minisztert sem, legkevésbé a Máv. igazgatóságát. Köztudott dolog volt, hogy a Máv. nem rendelkezik annyi szénrel, a mennyire szüksége van, a Máv. igazgatósága pedig egyenesen felhívta a kereskedelmi minisztérium figyelmét a fenyegető veszedelemre. Aligha nem ott van a baj, hogy illetékes helyen nem ismerték az államvasutak szénszükségletét s nem gondoskodtak idejekorán a szükséges mennyiség biztosításáról. A kedvezőtlen szállítási viszonyok pedig ma már nagyon megnehezítik a még szükséges szén beszerzését.

— **Fogások kerti magvak árusításánál.** Hogy mire képesek a zavarosban halászó emberek, azt legjobban mutatja a magelárusítással foglalkozó egyes kereskedők ravaszága, kik máshonnan beszerzett kerti magvaikat a Mauthner-féle árjegyzék folyó számaival jelölik, mert ezáltal azt a hitet akarják kelteni a vevőkben, hogy Mauthner-féle magot kapnak. A közönség ne hagyja magát megtéveszteni; mert akármilyen szám van a tasakra nyomva, ha nincs rajta Mauthner név, akkor az a tasak nem is tartalmazza az általánosan legjeltebbnek elismert Mauthner-féle kerti magot.

— **Siketnémák felvétele.** A siketnémák körmőbányái áll. s. intézete az 1908–1909. tanévben párhuzamos I. osztályokat óhajtván nyitni, pályázatot hirdet 30 siketnéma gyermek felvételére. A növendékekért fizetendő ellátási díj évi 240 korona, mely szegény gyermekek szüleinek elengedtetik. Bányászok és bányakincstári alkalmazottak gyermekei — tekintet nélkül vagyoni állapotukra — a m. kir. bányakincstár által létesített alapítványi helyekre teljesen ingyen vétetnek fel. Fenti 30 gyermek kivül felvétetnek még későbbi korban megsiketült gyermekek is, kik a beszédnek a szájról való leolvasását tanulják meg az intézetben. Felvételért folyamodóknak a felvétel egyéb módzatairól az intézet igazgatósága szívesen nyújt felvilágosítást és a folyamodáshoz szükséges nyomtatványokat díjtalanul küldi meg.

— **A betegségek elleni harcban a világ legkiválóbb orvosai egyesülnek.** E betegségek sorában az első helyet az Epilepszia (Nyavalyatorés) foglalja el. E bajban szenvedőknek vigasztal szolgálhat azon értesülésünk, mely szerint egy magyar orvos e betegség ellen új és hatékony gyógyító módszert alkalmazta, amelyért már a külföld is méltó elismerésben részesítette. Ez orvos Dr. Szabó Sándor Budapest, V. Alkotmány-utca 5; ki készséggel nyújt felvilágosítást mindazoknak, kik gyógyító módszerre segélyével e súlyos bajtól szabadulni óhajtanak.

Egy család igényeinek megfelelő 3, esetleg 2 szobából, konyha, kamra, esetleg pince és padlásból álló lakás azonnali kivételre kerestetik Petrozsény területén. Ajánlatok beadhatók e lap kiadóhivatalában.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyközönség becses tudomására hozni, hogy a javult pénzügyi viszonyok folytán azon helyzetbe jutottam, miszerint mindennemű

jelzaloghitelt

a legutányosabb feltételek mellett, a legrövidebb idő alatt közvetítek. Egyben mindennemű élet, baleset, tűzkár, jégkár, betörés, stb. biztosításokat minden díjazás nélkül eszközölök.

A nagyérdemű közönség bizalmát továbbra is kérve vagyok

tisztelettel:

MUNTYÁN TIVADAR
PETROZSÉNY (Zárda-épület).

Könnegés, rekedtség, és hurut ellen nincs jobb

Réthy-féle **ezukorkánál**

Vásárlásánál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánczata van

1 doboz 60 fillér.
Csak RETHY-félét fogadjunk el.

Eladó ház üzlethelyiséggel.

Vulkánban, a főutcán 3 üzlethelyiséggel és több lakszobából álló házat örök áron eladom.

HUSZERL ARTHUR Aninosza.

Első petrozsényi
könyvnyomda és
könyvkötészet

Van szerencsém Petrozsény és vidéke mélyen tisztelt nagyérdemű közönségének

tisztelettel tudomására adni, hogy 1893. év óta fennálló **könyv- és papirkereskedésemet** ezen szakba vágó cikkekkal dusan felszereltem s a legfokozottabb igényeket pontosan s a legutányosabban kielégítem. **Tanszerek-, rajz- és íróeszközök, tankönyvek, imakönyvek, albumok** stb. nagy választékban állnak rendelkezésre s ezeket is legolcsóbban árusítom el. A legegyszerűbbtől a legfinomabbig: **irodapapírok, levélpapírok, névjegyek, eljegyzési kártyák** stb. kereskedésemben jutányos áron kaphatók.

Midőn a kultúra tért hódított a Zsilvölgyben, Petrozsényben nyomdát állítottam, a társadalmi életnyilvánulás követelményeit kielégítendő hírlapot indítottam, hogy a sajtó erejével a hazafias célt szolgáljak. A kezdett nehézségeivel küzdve, anyagi áldozatok meghozatalával tartottam fenn s oda fejlesztettem a nyomdát, hogy a legmesszebb menő igényeket a legutányosabban kielégíteni képes vagyok; miért is a n. é. közönség szíves támogatását kérem.

A művelt közönség folyton fokozódó igényeinek a haladás, a fejlődés kívánalmainak kielégítését szem előtt tartva **KÖNYVKÖTÉSZETET** rendeztem be gépezettel, a legmodernebb eszközökkel felszereltem s ebbe a szakmába vágó munkálatok teljesítését megelégedésre s a legutányosabban elvállalom.

Teljes tisztelettel:

FIGULI ANTAL.

Hivatalos- és
magánnyomtatványok.

Papir-, rajz-
és
könyvkereskedés.

„Petrozsény és Vidéke”
kiadóhivatala.